

Nr 481.

Av herr **Johansson** i Stockholm **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 22, med förslag till lag med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 22 med förslag till lag med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål nämnes endast i största kortet den allvarliga kritik som under och efter det senaste världskriget riktades emot 1940 års tvångsmedelslag och emot säkerhetstjänsten. Trots att denna kritik av en parlamentarisk undersökningskommission i betydande utsträckning ansetts befogad har regeringen icke därav låtit sig avhållas från att nu föreslå en ny tvångsmedelslag, vilken i vissa avseenden utgör en ändå större fara för rättssäkerheten än den av 1940.

I detta sammanhang måste också konstateras att de personer, vilka med den föreslagna tvångsmedelslagen förutsätts skola få rätt att kontrollera medborgarnas korrespondens och telefonsamtal samt frångå rättegångsbalkens regler i fråga om längsta tid, varunder misstänkt kan sitta anhållen, i största utsträckning äro identiska med dem, vilkas verksamhet under kriget i stor utsträckning ansetts klandervärd av den parlamentariska undersökningskommissionen och upprörande av den antifascistiska opinionen.

Justitieministern anför på flera ställen i propositionen, att det »endast» är ett remissyttrande — det från styrelsen för Sveriges advokatsamfund — som tar avstånd från propositionen. Om man vid utväljandet av remissinstanser förfar på sätt justitieministern gjort, då han förutom till Advokatsamfundet uteslutande vänt sig till polis- och åklagarmyndigheter samt statliga organ och domare, så är det inte ägnat att förvåna att en utvidgning av tvångsmedlen blir tillstyrkt. Faktum kvarstår, att den enda tillfrågade organisation som kan sägas företräda enskilda medborgare avvisat förslaget.

Regeringen har icke kunnat uppvisa något skäl varför den kontroll av medborgarnas korrespondens och telefonsamtal som redan rättegångsbalken möjliggör — och som praktiseras — skulle behöva utvidgas i nuvarande läge och missbruk av denna censur underlättas på sätt propositionen föreslår. Vad beträffar att en misstänkt skall kunna sitta anhållen i trettio dagar, innan häktningsförhandling äger rum, innebär detta att man här möjliggör allvarligare övergrepp än vad som kunde förekomma enligt 1940 års tvångsmedelslag. Ty då den sistnämnda var i kraft, innebar häktningen att rannsakingen inom mycket begränsad tid skulle påbörjas, något som icke längre är fallet. Lagrådet har i någon mån velat inskränka den tid varunder misstänkt kan vara anhållen, men även denna modifiering har

justitieministern nonchalant avvisat. Det bör betonas, att den föreslagna tvångsmedelslagen icke endast sätter vissa rättegångsbalkens regler om rättsskydd ur kraft, då det gäller synnerligen svåra brott, utan även tar sikte å brott varå kan följa lindrigare straff än straffarbete i två år.

Lagförslaget är till sin karaktär sådant, att det uppmuntrat vissa kretsar till nya framstötter för att inskränka rättssäkerheten. Sålunda vill Svea hovrätt inskränka den misstänktes rätt att själv utse försvarare, och justitieministern ställer sig välvillig till en prövning av denna fråga »i ett vidare sammanhang». Inom justitie- och inrikesdepartementen förberedas redan än »mera ingripande åtgärder» än de som nu föreslås.

Något påtagligt behov av den föreslagna lagen har icke visats föreligga. Vådorna av en sådan lag, som ger oerhörda fullmakter åt de män vilka i förvisning om tysk seger i det andra världskriget missbrukade den förra tvångsmedelslagen, äro däremot uppenbara.

Med hänvisning till det ovan sagda föreslås,

att riksdagen beslutar avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 22.

Stockholm i januari 1952.

Gustav Johansson.

Fritjof Lager.

H. Hagberg.

K. Senander.

Erik Karlsson.